

בש"פ 8026/19 - מדינת ישראל נגד רדמאןזיאדאת, אימן אגבאריה

בבית המשפט העליון

בש"פ 8026/19

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים: 1. רדמאןזיאדאת
2. אימן אגבאריה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטתו של
בית המשפט המחוזי בנצרת בתיק מ"ת
67408-09-19 מיום 2.12.2019 שניתנה על ידי כב'
השופט ערפאת טאהא

תאריך הישיבה: י"ב בכסלו התש"פ (10.12.2019)

בשם העוררת: עו"ד בת שבע אבגז
בשם המשיב 1: עו"ד עומר סנעאללה
בשם המשיב 2: עו"ד מוחמד סביחאת

החלטה

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים),
על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ע' טאהא) מיום 2.12.2019 במ"ת 67408-09-19 במסגרתה
הוחלט על מעצר המשיבים בפיקוח אלקטרוני בתנאים.

1. ביום 29.9.2019 הוגש לבית המשפט המחוזי בנצרת כתב אישום המחזיק בשני אישומים נגד המשיבים, המייחס להם עבירות של סחר בנשק, לפי סעיף 144(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נשיאת נשק שלא כדין, לפי סעיף 144(ב) בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין; והסתייעות ברכב לביצוע פשע, לפי סעיף 43 לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

2. על פי עובדות האישום הראשון, ביום 5.9.2019 סיכם המשיב 1 בשיחת טלפון עם סוכן משטרתי סמוי (להלן: הסוכן) כי ימכור לו נשק באותו יום בכפר. מיד לאחר מכן, עדכן המשיב 1 את המשיב 2 אודות עסקת הנשק, והמשיב 2 הגיע אל הכפר כשברשותו נשק מסוג "דמוי תת מקלע מאולתר" (להלן: הנשק) ומחסנית תואמת. בהמשך לכך, הגיע הסוכן בליווי סוכן נוסף אל הכפר, שם פגשו במשיבים. המשיב 2 הציג לסוכן את הנשק ואת המחסנית. הסוכן שילם למשיב 1 סכום של 7,500 ש"ח ועזב את המקום עם הנשק והמחסנית.

על פי עובדות האישום השני, ביום 19.9.2019 סיכמו המשיב 1 והסוכן לבצע עסקת נשק נוספת, במסגרתה ימכור המשיב 1 לסוכן שלושה כלי נשק בשעות הערב של אותו היום בכפר. מיד לאחר מכן, עדכן המשיב 1 את המשיב 2 אודות עסקת הנשק המתוכננת. בשעות הערב, ולשם הוצאת העסקה אל הפועל, פגש המשיב 2 במשיב 1 כשברשותו שלושה כלי נשק מסוג "דמוי תת מקלע מאולתר" (להלן: שלושת הנשקים) ושלוש מחסניות תואמות, והשניים נסעו יחד לכפר לפגוש בסוכן. כשהגיע הסוכן לכפר, הוביל אותו המשיב 1 אל עבר רכבם של המשיבים, שם חיכה המשיב 2. הסוכן נכנס אל רכבם של המשיבים והמשיב 2 הוציא את שלושת הנשקים והמחסניות מהתיק ומסר אותם לסוכן כדי שיתרשם מטיבם. הסוכן שילם 21,000 ש"ח עבור שלושת הנשקים ושלוש המחסניות, ועזב את המקום.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בקשה למעצר המשיבים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ביום 7.10.2019, לא חלקו המשיבים על קיומן של ראיות לכאורה ועל קיומה של עילת מעצר סטטוטורית. לבקשת באי כוח המשיבים, וחרף התנגדותו של בא כוח העוררת, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מעצר בעניינם של המשיבים לצורך בחינת מסוכנותם ובחינת חלופת מעצר.

שירות המבחן נמנע מלהמליץ על שחרורם של המשיבים או על מעצרם בפיקוח אלקטרוני, כפי שיפורט להלן. בעניינו של המשיב 1 נקבע כי קיים קושי בגיבוש הערכת סיכון להישנות מעשה העבירה, וזאת לאור התרשמות שירות המבחן מקשייו הקוגניטיביים של המשיב 1 בהבנת מצבו כעצור, "מגבלותיו ונטייתו למעשים לא חוקיים בהשפעת תלות בדמויות דומיננטיות מתוך סביבתו החברתית השלילית". גם בעניינו של המשיב 2 נקבע, כי קיים קושי בהערכת סיכון להישנות מעשה העבירה. כאשר קושי זה הגביל את יכולת שירות המבחן להבין "באופן יותר מעמיק ודינמי, את הסיכון הטמון באימון (המשיב 2, ג'ק) למעשים לא חוקיים ופוגעים ואת היכולת שלו לקבל סמכות של הערבים המוצעים".

4. בהחלטתו מושא ערר זה מיום 2.12.2019, עמד בית המשפט המחוזי על חומרת המעשים המיוחסים למשיבים ועל הרקע לביצועם. נקבע, כי מעבר לעילת מעצר סטטוטורית המתקיימת בנסיבות העניין, מתקיימת עילת מעצר של מסוכנות. עוד נקבע, כי חלופת מעצר מאחורי סורג ובריאח בעבירות נשק תהיה שמורה למקרים חריגים בלבד. חרף האמור החליט בית המשפט, ולאחר שחקר את המפקחים, להורות על מעצרם של המשיבים בפיקוח אלקטרוני ותנאים נוספים.

בית המשפט המחוזי נימק את החלטתו בכך שהמשיבים הינם צעירים, שאין להם מאפיינים עברייניים ואינם נטועים בעולם העברייני וכי הימנעותו של תסקיר שירות המבחן מהמלצה בעניינם נבעה "מקושי להעריך את מסוכנותם ולא בשל מסוכנות גבוהה או אפילו בינונית הנשקפת מהם"; כי המשיב 1 הינו נעדר עבר פלילי ובעל אורח חיים נורמטיבי; כך גם בעניינו של המשיב 2 נקבע כי זו מעידתו הפלילית הראשונה וכי עד להסתבכותו זו הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי. עוד הוסיף בית המשפט, כי הוא התרשם לטובה מהמפקחים שהתייצבו וכי אלה מסוגלים לפקח על המשיבים ולדווח על כל הפרה. בהינתן כל אלו מצא בית המשפט כי מתקיימים בנסיבות המקרה טעמים מיוחדים בהתאם להוראות סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים והורה כאמור על מעצרו בפיקוח אלקטרוני עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם.

מכאן הערר שלפניי. ביום 3.12.2019 הוריתי כי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 2.12.2019 תעוכב עד למתן החלטה אחרת.

טענות הצדדים

5. באת כוח העוררת טענה כי בית המשפט המחוזי שגה משהורה על מעצר המשיבים בפיקוח אלקטרוני וביקשה להורות על מעצרו מאחורי סורג ובריאח לאור מסוכנותם של המשיבים הנלמדת מנסיבות ביצוע שתי עבירות חמורות של סחר בנשק בשתי הזדמנויות שונות, שהתבצעו בתוך כשבועיים ימים ובמסגרתן נמכרו ארבעה כלי נשק יחד עם ארבע מחסניות. עוד הוסיפה וטענה, כי בשל המאפיינים של עבירות הסחר בנשק, רק במקרים חריגים ניתן להסתפק במעצר שאינו מאחורי סורג ובריאח, כאשר העדר עבר פלילי וגיל צעיר אינו נמנה על אותם מקרים ואינו בבחינת "טעמים מיוחדים שיירשמו" כמצוות סעיף 22ב(ב)(1) לחוק המעצרים. באשר לתסקיר שירות המבחן, טענה באת כוח העוררת כי לא ניתן לתת את האמון הדרוש במשיבים מקום בו שירות המבחן מתרשם כי "רב הנסתר על הנגלה", ומשכך שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו לפיה העדר היכולת של שירות המבחן להעריך את רמת המסוכנות של המשיבים יש בה כדי לפעול לטובתם. לאור האמור, לא היה מקום לסטות מהמלצתו השלילית של שירות המבחן.

6. באי כוח המשיבים ביקשו לדחות את הערר ולהותיר את החלטתו של בית המשפט המחוזי על כנה. בא כוח המשיב 1 טען, שמבלי לזלזל בחומרת העבירות ונסיבות ביצוען יש להתחשב גם במאפיינים של המשיבים עצמם, וכי בית המשפט המחוזי התרשם מהמשיבים ככאלה שאין בהם מאפיינים עברייניים. עוד טען, כי במהותם תסקירי שירות המבחן אינם שליליים וכי ניתן לסמוך על המפקחים המוצעים. באשר להערכת המסוכנות, נטען כי מקום ששירות המבחן מתקשה בהערכת המסוכנות הנשקפת מנאשם, ההתרשמות עוברת לבית המשפט וכך נעשה בענייננו.

בא כוח המשיב 2 ביקש להוסיף ולאבחן בין הפסיקה שהגישה באת כוח העוררת ובין נסיבות המקרה דנן. עוד טען, כי החלטת בית המשפט המחוזי בעניינם של המשיבים מנומקת ומבוססת וכי יש בתנאי המעצר בפיקוח אלקטרוני שנקבעו כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב 2.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערר על נספחיו ובהחלטת בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון

שהתקיים לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

8. כידוע, בהתאם לסעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים, עבירה בנשק לפי סעיף 144 לחוק העונשין מקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית. בית משפט זה עמד לא פעם על כך שעבירות בנשק - ובאופן ספציפי עבירות של סחר בנשק כפי שמתקיים במקרה דנן - מעידות מעצם טיבן על מסוכנות אינהרנטית לשלום הציבור, באופן המצדיק מעצר מאחורי סורג ובריח, וכי רק בנסיבות חריגות תוכל חלופת מעצר לאיין ממסוכנות זו (ראו, למשל, בש"פ 6837/13 חרבוש נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (28.10.2013)). כמו כן, בהתאם להוראות סעיף 22ב(1) לחוק המעצרים, גם מעצר בפיקוח אלקטרוני יתאפשר כחריג, וזאת מטעמים מיוחדים שיירשמו.

9. בניגוד לקביעתו של בית המשפט המחוזי, לא מצאתי כי במקרה דנן מתקיימות נסיבות חריגות או טעמים מיוחדים המצדיקים לעצור את המשיבים שלא מאחורי סורג ובריח. מעבר לחזקת המסוכנות הסטטוטורית, מסוכנותם הגבוהה של המשיבים נלמדת מהנסיבות הקונקרטיות של ביצוע העבירות במקרה דנן. המשיבים סחרו בשתי הזדמנויות, ובפרק זמן קצר של כשבועיים ימים, בארבעה כלי נשק התקפיים בצירוף מחסניות מתאימות, בסכום של כ-30,000 ש"ח.

נסובה זו, של ביצוע עבירות סחר בנשק בסמיכות זמנים קצרה בין עסקה לעסקה, מלמדת על נגישותם של המשיבים לכלי נשק וגורמי שוליים העוסקים בכך. סמיכות ביצוע העסקאות והקלות הבלתי נסבלת שבה הושגו ונסחרו כלי נשק קטלניים בהצטרפם לקושי שבו נתקל שירות המבחן בהערכת מסוכנותם של המשיבים, כאשר נסתר רב על הנגלה, אינה מתיישבת עם דברי בית המשפט כי "לא ניתן לומר כי מדובר באנשים הנטועים בעולם הפשע".

10. אכן, בית המשפט אינו כבול להמלצתו של שירות המבחן, הגם שעליו ליתן משקל ראוי להערכותיו, ואולם, סטייה מהמלצת שירות המבחן שלא לשחרר נאשם לחלופת מעצר או למעצר בפיקוח אלקטרוני, תיעשה רק במקרים חריגים ומטעמים כבדי משקל (ראו, למשל, בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל (15.8.2010)); בש"פ 2076/19 מדינת ישראל נ' אבו רקייק (20.3.2019)). איני סבור כי בעניינם של המשיבים הוצגו נימוקים כבדי משקל לסטות מהמלצה שלילית של שירות המבחן. בהקשר זה ייאמר, כי גיל צעיר והעדר עבר פלילי אינם מהווים, כשלעצמם, טעמים מיוחדים המצדיקים סטייה מהכלל האמור ביחס למעצר בעבירות בנשק (ראו, למשל, בש"פ 6305/11 מדינת ישראל נ' איהאב (7.9.2011)); בש"פ 5679/18 מדינת ישראל נ' עג'אג' (29.7.2018)). התרשמות לטובה של בית המשפט מהמשיבים ומהמפקחים אינה משמשת תחליף להמלצת שירות מבחן.

"אמנם לבית המשפט הסמכות להתרשם באופן בלתי אמצעי מאישיותם של העומדים בפניו, אך בנסיבות בהן מצויה לפניו חוות דעת מקצועית של שירות המבחן בדבר אופיו של אדם והאמון שניתן לרכוש לו, ראוי שבית המשפט יתן לכך משקל בהחלטתו, כאשר הבחינה הרלוונטית היא מידת האמון שיש ליתן בנאשם עצמו ולא רק במפקחיו (היועץ המשפטי לממשלה נ' פלוני, בפסקה 12 (27.12.2017))" (בש"פ 1903/18 מרואני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (10.4.2018)).

משלא מצאתי בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנמקה שהצדיקה איפוא סטייה מהמלצתו השלילית של שירות המבחן ובהעדר טעמים מיוחדים שהצדיקו נקיטה באמצעי של מעצר בפיקוח אלקטרוני. החלטתי לקבל את הערר ולהורות על מעצמם של המשיבים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם בבית המשפט המחוזי בנצרת בת"פ

ניתנה היום, י"ג בכסלו התש"פ (11.12.2019).

שׁוֹפֵט
